

Bogen indledes med to vældig gode kapitler: "Musikalitet som kultur og terapi for sjælen" (af Colwyn Trewarden) og en "introduktion til neuroaffektive processer i musikterapi" (af Susan Hart), der sætter teorirammen for resten af bogens praksis eksempler.

Hart og Trewarden skiver en flot mini-præsentation af de neuroaffektive processer og benytter i denne sammenhæng musik som beskrivelsesgrundlaget. Susan Hart benytter forståelsen af hjernens processer som argument for at skabe forandringer. Hun springer derfra til at påvise, at det er synkroniseringen mellem terapeut og klient, der giver mindelse om en tidlige omsorgspersons relation og som på den måde kan være med til at etablere en selvreguleringskompetence.

Trewarden taler om MØDE-øjeblikke, der giver synkroniseringen fuld styrke, og som derfor kan være med til at åbne et *window of opportunity*. De opererer begge med opvækstfaser og dermed en udviklingsforståelse, hvor det er muligt at "få en god barndom" oven på diverse hændelser.

Når der er tale om neuroaffektive processer, er det selvsagt den treenige hjerne, der gøres til (hele!) forståelsesrammen. I denne sammenhæng bruges udtrykkene: den autonomt sansende; den emotionelt metalliserende og den rationelle eller præfrontale hjernedal – og inddelingen bruges, når de skal begrunde musikterapiens virkning, med henvisninger til Stern, Damioso m. fl. Det påpeges flere gange, at den måde at forstå hjernens funktion på gælder meget mere og andet end musik – men altså OGSÅ musik.

Det er almindeligt anerkendt, at musik beroliger, sætter stemninger, vækker minder, og at dette kan føre til terapeutiske processer, så måske er det en omvej at skulle vide noget om hjernens tredeling. I forbindelse med mit eget arbejde med klienter har jeg flere gange brugt at forklare hjernens tredeling med det resultat, at vedkommende kunne 'se' sine emotionelle problemer forklaret i en "model" og følgende bedre kunne acceptere sin situation og min terapeutiske tilgang. På den måde kunne en jordnær ung fyr overgive sig og bedre acceptere, at jeg benyttede musik, billeder, eventyr osv. i det fortsatte forløb. Men, tænker jeg, kun at benytte hjernes opbygning som argument er en lidt forenklet forklaring alene at arbejde ud fra – der skal en del anden viden til hos psykologen, hvis man skal tale en terapeutisk proces.

Bogen siger, at musikterapi forudsætter musikalsk stemthed som basis for æstetisk læring. Musikalsk stemthed betyder modtagelighed hos klienten, og hvis terapeuten kan skabe rum for stemthed og modtagelighed kan MØDE-øjeblikke opstå. MØDE-øjeblikke sætter klienten i en tilstand af sansning og nærvær. Men der redegøres ikke for, hvad musikalsk stemthed er.

Bogens mange case-eksempler sætter ord på, hvordan musik og musikterapi kan bidrage til, at der sker en udvikling for klienter med fx autisme, demens, ADHD, urolige børn mm. Næsten alle casene forklares med ivrig teorihenvisning til Harts kapitel og er meget grundige på det plan – og flere af dem kommer også ind til at beskrive en metode, men uden at beskrive, hvad der specifikt gør, at det særligt brugbart i sammenhæng med autisme, demens, osv. Bogen kommer på den måde til at fremstå som et forsvar for – og et tiltag, der skal påvise og "legitimere" – musikterapeuters berettigelse.

Grundigheden gør, at der er mange gentagelser omkring teorien om den tredelte hjerne og som sagt få konkrete metode- og målovervejelser. Det er fx kun enkelte af kapitlerne, der forklarer sammenhængen mellem valg af metode og den diagnose, klienten har. Forfatterne påviser/fortæller, hvordan musikterapi kan styrke den enkeltes empowerment, sociale kompetencer og livskvalitet; og/men det er jo forhold, der generelt kan nås på mange måder i relationer, hvor der indgår billeder, musik eller lignende. Eller sagt på en anden måde: de mange henvisninger til teori bliver ikke omsat konkret i casene, der beskriver en ret stor fri tilgang ved brug af metoder.

Forlaget skriver, at bogen for første gang på dansk præsenterer sammenhængen mellem musik, udviklingspsykologi og ny hjerneforskning. Det er måske rigtigt, når det gælder musikterapi, men der er anden litteratur, der beskriver det mere tydeligt og er mere forbundet med en metode. Fx Margareta Wärja, der har påvist kunsts og musiks betydning. Og som én blandt mange i en helt anden boldgade har Ole Vedfelt beskrevet en måde at benytte tegning og meditation på. Meget af litteraturen om dramaterapi og meget af litteraturen, der er udgivet om mindfulness giver tilsvarende indgange.

I nogle af kapitlerne kommer bogen omkring musikkens dimensioner, andre om kriterier for udvælgelse af musik og andre igen beskriver aktiv musiklytning. GIM (Guided Imagery and Music) præsenteres som en flere musikterapeutiske metoder.

Jeg var censor på PD-uddannelsen i Neuropsykologi i efteråret for en række lærere og pædagoger (alle ansat på institutioner med 'skæve' beboere). En vigtig del af pensum var den 3-delte hjerne. og hvordan det kunne indvirke på opfattelsen af elever og studerende. Den for dem nye viden havde bibragt dem alle et anderledes bredt og indsigtfuldt syn på deres elever/børn/beboere. Her kan bogen måske have sin berettigelse – men den kan ikke stå alene; den 'nye indsigt' skal opleves og lykkes kun, hvis det følges op af praksis og supervision, det er ikke nok kun at læse de beskrivelser, den indeholder.

Af Poul Anker Møller, cand.pæd.psych.

